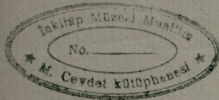

۱۹۱۷ شریں اول

سای : ۱۳

برنجی سنه

علم ، صنعت و اخلاق دار لفظی مجموع

سنگین

معمار سنان، حیات و آثاری

اوبیل آناطولیونده طوبلانسلی امر ایدلندی. (قیصری) طرفلرته کیدن یایا باشیلر استانبوله قافله دوشیرمه چوجوقلری کتیریپوردی. پوجوقلر، هان کاملاً عثماني دولته تابع، رعایا اولادلری ایدی. ايجارلنده، مختلف استعدادلری حائر، ذکاء، کنج و دینچ چوجقلر پك چوقدی. ذاتاً هیسده جسماً هر درلو اوصافی جامع اولانلر آزده سندن سچیلرلردی. دوشیرمه چوجقلری استانبوله کتیرلکدن سوکرا عتلف سرایلره تقسیم ایدلرلردی: برقهی طوبقانی سرایته، برقهی ادرنه سرایته، برقهی ده آت میدانده کی سرایه کوندرلندی. هیسده بوسرایلرله تربیه ایدله چکلردی. اندرون عایونه کیدنلر تحصیل کوره چکار، صنعتکارلره استعدادلری اولانلر اوسته لیق، عمله لک و نچبر لک، دیوار چیلق، بوسنائیقق کی خدمتارده قولالیه چلاردی. برقاچ سته بو خدمتی ایفا ایدکن سوکرا، بوزر، لایشر کشیدن عبارت اولقی اوزره سرایلردن (چقمه) اولاجقلر، یکچیری مسلکته داخل اولارق عارفه آلاچقلر، استعدادلرینه ولیاقلرله کوره تقیض ایده چکلردی. (قیصری) دن کنان و آت میدانده کی سرایه ویریلن دوشیرمه چوجقلری ایچنده، دهچا چوققلنده معمارلره اوزمه غرض، وطنک باغلر نده

یاوز سلطان سلیمک جالوسی سته لرده ایدی (۹۱۸). استانبول، شهرزاده مجادلرلی، تخت و سلطنت غوغالریله کین آلم سته لرده هيجاني کونلر یاشامیندی. سلطان سالم، معتبه ایدینی جسور برادر ايله، قره دکیزک بر ساحلندن او بر ساحلنه قوشیور، باياسيله چارچدیور، قاردشلیره اوغراشیور. عربی و مناتی ايله نهایت عثماني خاقانلغی ائده ائگه موفق اولیوردی. بودور، عثماني تورکاريک جهان سیاستنده فائق بر موقع احراز ایشکاری زمانلردی: آورو یاده انتباه و اصلاحات باشلامیندی. دخی تعصب آلتنده بوتالان خلق، پت پرستلک دوریک نفیس و کزیده اثرلرله انسانیت ایچون مسعود بر صفحه آچیوردی. عثماني تورکاريک جهان شامل اولان بوانسانی فعالیتدن بستانون آیری، صرف ایران تأثیریه تابع بر مدنیت وجوده کتیرمشلردی؛ بومدنیت، اردوبه مستند و عسکر لک اساسی اوزرته مینی ایدی. پادشاهک جلوس کونلر نده، هان هر طر فله، دوشیرمه اولانلری طوبلانیوردی. او زمانه قدر دوشیرمه لر یالکزر روم اینلیدن طوبلانیورکن،

قانونی سلطان سلیمان زماننده : سلیمیه جامی
(آلوم، اسکی و یکی استانبول)

ایواندن برکوشه و هر زاویه ویراندن بر توشه پیدای ادوب بنه شهر استانبوله کلدی (۹۲۳) (۱) یاوز سلطان سلیمک سولکسه لرندده، یکچیری اواجغه، (قبویه) چیقدی . سلطان سلیمک وفای ابن کال درجه سنده کنج سنایده متأثر ایتدی :

آلک دوشمه سیم بن کینه

عجب لطف ایشدر بن حزینه

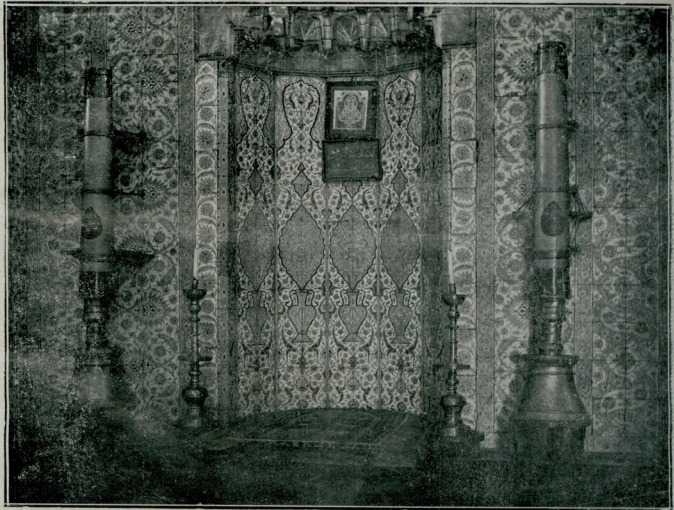
ایدوب رحلت قودی باغ جهانی

کاستان جنان اوله مکانی

سلطان سلیمان قانونیک عظمتی دوری حلول ایلدیکی صرهدده، کنج سنان عجمی اوغلانلقدن قیویه چقمش، بکری سکر یاشندده توانا، مرد بریکچیری ایدی . آرتق سنان ایچون طوروب دیکلیمک

و باقی لرندده مو یولاری بائق، کومسلر وجوده کتیرمکل استعدادنی کوسترمش، بکری اوچ یاشلرندده برکنج واری، پوکنج عثمانی مدنیتنه اولمز آبدده قازاندیران، معمار سنان ایدی .

سنان، آت میدانده کی سراه آردلقدن سوکرا بنا ایشلریله مشغول اولدی . دورنیک ماهر استادلی معیتده خان، چشمه و تریه اتنا آتنده چالیشدی . یاوز سلطان سلیمک چالدر بران قری آتاسنده پادشاه خدمتده یولوندی . قهرمان سلیم ایه برابر ظفردن ظفره قوشدی . تبریزه شانی برده بده ایه کیریغنی کوردی . سلطان سلیم اولک ظفرلری اونک ایچون برنجیره، برتدقی دوری ایدی . خاقانی ایه برابر وطنی پوکنجه چالیشان کنج سنان، استفاده وجوده کتیره چی آبدلرک اساسلری تدقیق ایدیوردی . (تبریز) ک بناری، ایران طرزیک کوزلاکاری، سنانک دماغنده ایجه برایتدی . اینی سنه سوکرا قهرمان سلیمک یکی برسرری

مبار سنانک آثارندن : تحفه قلعه ده رسم پاشا جامعک محرابی

زمانی دکادی : اوزون، ظفرلر و شانلرله مالی بر سلطنت دورهمی وجوده کتیرن اودویه سنانده داخل اولمشدی . اولمز آبدده لرله سوسلنه چک باده لرک قیلجه، چلاوت و حاسله فتحی لازمدی . سنان، پو میجل و طیفه یی بحق ابقا ایتدی . سلطان سلیمان قانونی اردوسی ایه (ردوس) و (بلغراد) اوکلیشه کلدی . (ردوس) ده یونان صنعتیک نفیس اثرلری کوردی . پاراقی و چانلی بر مدنیتیک ایته لکاری حساس دماغنده اتباه اثرلری وجوده کتیردی . کنج سنان ایچون حقیق اتباه بو سورتله باشلادی .

سنان ایچون یکی بر تدقیق ساحه سی آجدی . عثمانی اردوسی قاهره یوللرندده، قطیه جولرندده ایلریلوردی . (مرج دایق) مطفری ایه قاهره اوکلرینه کلن یاوز سلطان سلیم اردوسنده ستازده حاضر دی . عثمانی اردوسی (ریدانیه) غالیبتی معاتب (قاهره) به کیردینی زمان، سنان (قاهره) نک دنی آبدلرلری مبعوت و حیران تاشا ایدیوردی . تورک سلطانلرینک معظم جامعلری، عرب طرزیک هندسی کوزلاکاری کنج سنانک فکری تکمیل اوزرندده پووک برتأثیر ایتدی . آناطولیونک کنج و دکی اولادی، فرعونلرک محشم اهراملری آره سنده، اسکی آبدلرک عظمت و مهابتی اورناتنده کونرجه طولاشدی . هر انکرة

استان، پو سفرلده سلاخی ایله وطنه خدمت ایدییور، د فکری ایله استقباله حاضر لاتیوردی، آرقتی سنان، عثمانی دولتهک ال پارلاق والک عتتم دورنی یاشاپوردی. سلیمان قابونیک مظفر اردوسی استانبوله دوندیکی زمان، کنج سنان آتی سکیان سنفه آرلیدی. بر قاچ سنه سوکرا (۹۳۲) سلیمان زمان ایله برابر مهاج سفرینه کینیدی.

اولوب یکچیری چکدم جفای

پیاده ایلدم نیجه غزایی

پولله، صنعتله، خدمتله

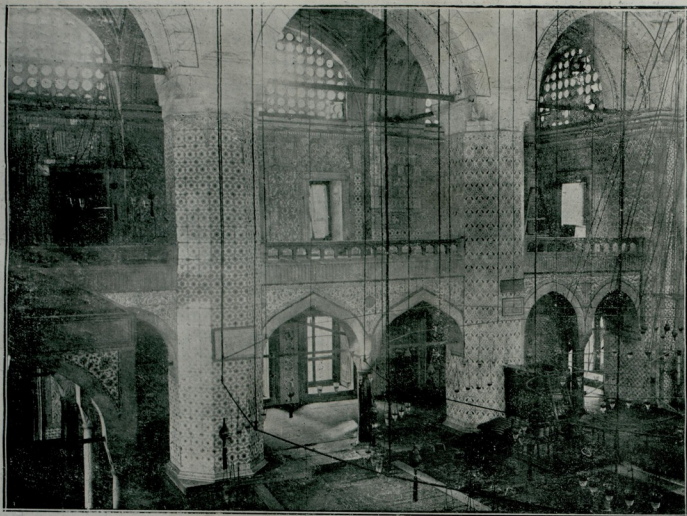
دخی افران اینجده غیرتله

دورشمم تاکه طغلیت چاغندن

پشدم حاجی بکناش اوجاغندن.

سنان، انشا آنده خدعنی ال زیاده ایران سفرنده، ولندن سوکرا کورسهردی (۹۴۳). عثمانی اردوسی (وان) قلمه سنی محاصره ایشدیکی زمان، سنان وزیر اعظم اطلی پاشا معقده پولونیوردی.

مهاج اوواستک مائی انقزنده سیاهی قیلجاریتک هلال نوکی پارلا. دیغنی کوردی. بانی یک سیاهلریتک عتتم مجوملری، کوس ونغیر صدارتی، مظفر ترانهلری سامعه سنده ایدی خاطرملر تثبیت ایتدی. (بودن) لک طریف، میرالری، آلتون تخنر، تاراج اولان ساطلنر، عثمانی سلطونک عظمتی قارشیسنده بوون اکن قرالر، قرائیهلر، پرنسدر، بوتون بو شان وظفر، بوتون پو دبدبه واحتشام لوحه لری، سنانک قوه معنویسی اوزرنده بوونک بر تاثیر حصوله کتیری.

معمار سنانک آثارندن: تحته قلمهده رسم پاشاجامعتهک ایچی

اردو (وان، تاتوان) کول ساحنده ایدی. ابرائیل، کولک قارشی قییبسند پولونیورلردی. اطلی پاشا دشمن احواله داتر معلومات آلق ایستدی. فقط قارشی به کیمک ایچون کپله لزوم واردی. پو خدمتی اردوده آنجق سنان ایفا ایدیهیلردی. وزیر اعظم درحال سنانی چاغردی:

— کپیل بناسنه مقید اول،

دیدی: سنان بوتون پولداشلری طولیلا دی. مالزمتک وکرستنهک آزلنه باقادی، آز بر زمانده اوج قادرغه انشاسنه موقق اولدی

سنان، استانبوله دونوشنده یاا بائی، برمدت سوکرا، زهریکی بائی اولدی. پادشاهک بودن سفرنده به عثمانی اردوسیه برلکده پولونیدی. بودینده جامعه تحویل اولوتان کلیسارده، ابوالسعودلر و ابراهیم یاشار ایله برابر نماز قیلتی، بو معظم کوفی تجیل ایلک شرفه نائل اولدی. بغداد سفری سنانک معمارق صنعتی ایچون سوک بر تدقیق ساحمسی ایدی. بو اوزون سفرده حاضر پولوتان کنج معمار بغداده طفر آلابی ایله کیردی، مسرور بر قلب، آسوده بر فکرله شهرک عتتم بنالری جامعلری، ومدرسه لری تدقیق ایتدی.

پاشایه بر تربه پادیر بلاجندی . صنعتنده ماهر بر معماره لزوم .
واودی . او صردهه ، خاصه معماری عجم علیده وفات ایتندی . یکی
صدر اعظم ، طاشانک پاشای ایتندن بری تقدیر ایدردی .
در حال ستانی خاصه معمارانی ایچون توصیه ایتدی :
— معماره خاصکی اولان ستان صوباشی اولقی کرکدر . بوکاره
قادر کسندر .

دیدی . ستان صوباشی ایلحقیه معمارانه عاشقادی ؛ فقط
یکچیرلک مسلکنده قلباً رابطه حسن ایدیدوردی :

پادشاهک قدیمی چاکریز

قامه حفظ ایتک دنخ اویز

اسکیدن فولیز ، یکچیریز

یانار اوده کرکر سندریرز

مباهاتله اوکوتن ستان « طریقتدن دور اولقی » ایسته مزدی . فقط
عثمانی وطننی عالی بنالره سولهلمک ، جامعلر یاقتی ، معنا و مادناً
قیض ایتک ستانک معزز المارندن ایدی . بوسیدین ، یکچیری آغاسی
کندیسی چاغیروده :

— پاشا حضرتراری سنی معمار ایچکی مقرر ایتدی ، یانکده
چایزمیدر ؟ ذک ایلر بر تداراک ایلر .

دیدیکی زمان ، صوباشی ستان اوزون اوزون دوشوندی .
کوزلری اوکده معظم تالار ، مختصر سیرایلر و جامعلر کادی . پونلری
انشا ایتک شرفه نالقیلی عمریک الک بوپوک یختیارقلارندن صابدی .
یکچیری آغاسنه معمار و طغلی بر جواب ویردی ، خاصکی ستان او
تاریخدن اعتباراً خاصه صوباشی سلکته کیرمش ، عثمانی معمارانی
صنعتنده یکی بر دور پاشلامشدی .

سلطان سلیمان ، معمار ستانه ایلک بوپوک جامع اولقی اوزره ،
شهبزاده جامعناک انشاسی امر ایتدی . بو جامع ، او صرهارده وفات
ایدن « شهبزاده معزز و مکررم بنی سلطان محمد خاتک روح شریفاری
ایچون » بنا اولوناجندی . سلطان سلیمان جامع ایچون اسکی اوطه لر
جوارینی انتخاب ایتدی (۱) . معمار ستان (۹۵۰ ربیع الاول) ،
ایستاسنده جامعناک انشاسنه پاشلادی ، (۹۵۵ رجب) نده ختامه
ایردوردی . عموم انشا آت ایچون بوزاللی بروک آغچه صرف اولوندی .

معمارستان ، خاصه معمار صفتیه بر برینی متعاقب تربه لره مدرسه لر ،
جامعلر ، حماملر و سیرایلر انشاسیه مشغول اولدی . عین زمانده استانبولک
وسیرایک انشا آتنده نظارت ایتک ، وظیفه سی جله سندن ایدی .
استانبولک اعماری ، انشا آتی کمالاً خاصه معمار پاشینکی تقنینسه
تایمیدی . معمارستان ، حائر اولدینی درایت و مزیّت سایه سنده ، بو
وظیفه فی تمامه ایفا ایدیدوردی .

سلطان سلیمان کریمک بک عراقی ایدی . اکثریا کاغذخانه طرقلارنده
طولاشیر ، چایرلرک ، آغایرلرک ، چپیکلرک منظره سندن متلذذ اولوردی .
کاغذخانه ک ساری قاطر طرقلاری ، یاقانی صوساملر ، بیاض چیده ملرله
مُزین یاماجلری منظر خالفاک شعر و عشق ایلر مشحون حیساتنه پک
توافق ایدردی . نه بر کون ، کاغذخانه جوارنده طولاشیرکن ،
پیشلککلر ایچنده ، خرابه بوزطوغش برعینع کوردی ، یاخنتی یونیمندن
مستفید ایتکی دوشوندی . سرابه دوشونده بونون رجایی طولالادی ،
استانبولک سونی بیژانس اعیانلورلری زمانده نه ضرورته تداراک
اولونقیقی مذاکره ایتدی : جووقور بوسنارلرک بیک بر درکارک صرف
صو خزینه سی اولقی اوزره انشا اولوندلری آکارلادی .

— پشتمه دی —

اصم رفیع

قادرغهرک طولارلی و مهماتی تدارک ایتدی . ستانک بوفالیتی اطلی
پاشانک عینیتنی موجب اولدی :

— قیودالغین ینه سن ایلر .

دیه امر ایتدی . کنج ستان ، اوقداشلیرله برابر ، قادرغهره
پندی . کولک قارشی ساحنه کجی ، دشمن احواله دایر معلومات
آلدی . بو صورتله ، ایفا ایدمچکی وظیفه ک مالزمنه سی ده ، وساطتیه ده
کندی تدارک ایتش اولدی . اطلی پاشانک پک بپوک انصارلاری
کوردی ، صو باشی موقعه تال اولدی .

وان سرفندن دوشونده ، بولیه ، خاصکی نصب ایدلدی . نه اطلی
پاشا واپارایوس خیرالین پاشا ایلر برابر قورقو سرفنده بولندی ،
ایتالیا ساحلرلرله (پولیه) شهرینه قدر کتیدی و عثمانی دوناناسک
دکزلرده کابینتی کورمک شرفنه تال اولدی ، پادشاهک رکابندن
هیچ بر زمان آیرلادی . ستان بونون سرفنده بولنیور و اردونک
کجه کجی اولارده کوربولر یاقین وظیفه سنده تیز ایدیدوردی .

سلطان سلیمان بغدادنه سفر ایتدیک زمان ، اردونک (پروت)
سوندن کجه سی ایچون بر کوربو پایپلامنه لزوم کورولدی . اطلی
پاشا کوربونک پایپاسی ایچون پادشاهه ستانی توصیه ایتدی :

— سعادتون پادشاهم . کوربی بنا اولاسن ستان صوباشی
دنیلن فولکلرک قدر و اعتباری ایلر اولور . خاصکی بنده کوربو . امر
ایلک ، بولاشلیرله مفید اولسون . غایت استادجهان و معمارکارداندنر .
دیدی . سلطان سلیمان کوربونک انشاسی ستان صوباشیه امر
ایتدی . ستان ، اون اوچ کون ایچنده بر کوربی پایدی . اردو
کوربونن کجی . سلطان سلیمان کوربونک بکنمشدی ، حتی محافظه سی
نظر دفته آلالق :

— بو جبری بز کیندکدن صوکر کافر خراب ایتسه ، بر قله
بنا اولنوب حفظ و حراستی ایچون بر مقدار آدم قونسه !

دیدی . وزیر اطلی پاشا سلطان سلیمانک بو فکرینی ستان صو
باشیه آکارلادی :

— قله بنا اولنقی تدبیری نیچهره ؟

ستان شو جوابی ویردی :

— مناسب دکلدنر . کافره غیث دوشوب بر قاچ آدمه قله فی
آلورسه نای بر قله آتش اولور . بلکه کوربو لغات بیلر جائز
دکلدنر . پادشاه دولتمده نه عله اولورسه بنا کیندنر .

ستانک بو جوابی پاشانک جائی صقیدی ، ستانه :

— سنک خونک قلمده آقا اولوب قالدور .

دیدی . فقط صو باشی ستان درحال شو جوابی ویردی :

— خدمت پادشاهک قولاریز . امر شریفاری اوزره اولنجه
خدمتندن دوشون بوقدر .

کنج معمار بو تکلیفی شخصی بر ملاحظه یه منی رده ایتدی .

ستانک مطالعه سی او دورک عسکری ایدیه لرینده ، واقفیدی . حتی
او صرهارده کرلرله بولان روم ایل بکتر یککی صوقی محمد پاشایه
بو مطالعه درمیان ایدیش ، پادشاهه مان عین فکرده بولوغش :

— سابقا عثمانیان روم ایلنه کینکارلرله کیرلن یاقشیر . بز
کورری کندی بز کسک لازم ایکن واردم ، قلمه یاپوب قاجینلرله
کرکزکاهی حاضر ایدیم . دیدیدی .

کنج ستان ، سفری متعاقب ، استانبول کادی . او زمانلر خرم
سلطانک شوغ و اقبال دورلری ایدی . خاصکی خرم سلطان ، صدر
اعظم ابراهیم پاشانک قتلته سبب ورییور و سدارت مقامی بربرینی
متعاقب مقتدر وزیر طرقلندن ایدیدوردی . نهایت ، ابراهیم
پاشانک خانی صدر اعظم آکاس پشاده وفات ایتدی (۹۴۲) .